

MAGYAR-HOLLAND SZEMLE**TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP**

A „MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG” HIVATALOS LAPJA.

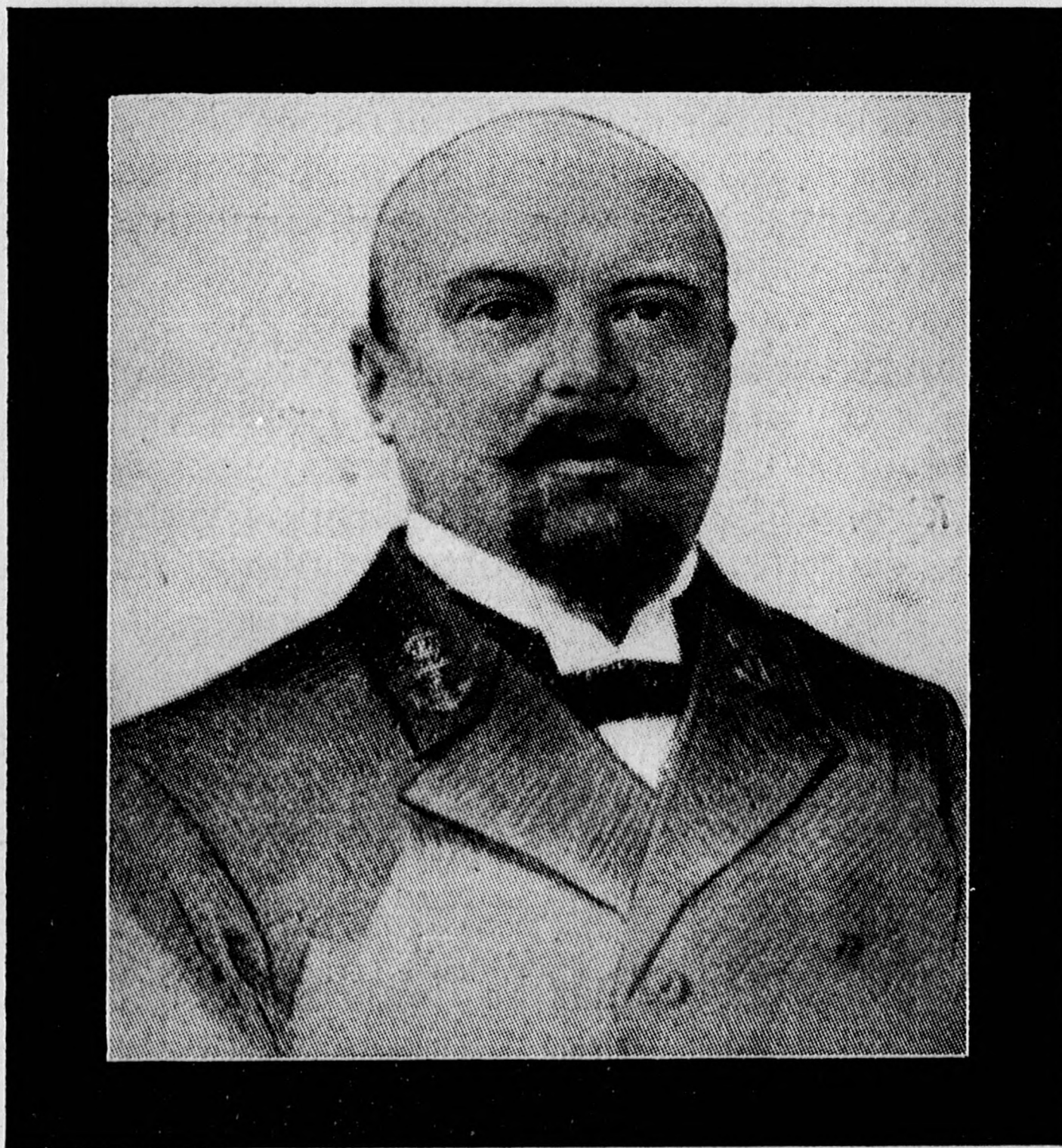
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 4 SZ.
TELEFONSZÁM: 38-4-90.

„Magyar-Holland Társaság” tagjai díjmentesen kapják.

Megjelenik havonta.

**Hendrik herceg,
Vilma holland királynő férje meghalt**

Hendrik herceg, *Vilma* holland királynő férje — mint előző számunkban röviden jelentettük, — rövid betegség után 58 éves korában meghalt. A holland uralkodóház néhány hónappal ezelőtt vesztette el a királyi család legidősebb tagját, *Emma* anyakirálynét. A hágai királyi palotán még félárbocon leng az orániai zászló

és most Hollandiát máris új gyász érte: meghalt unalkodóházának egyetlen férfitagja.

Hendrik herceg 1876 április 19-én Schwerinben született. *II. Frigyes Ferenc* nagyhercegnek és az ő második feleségének, az 1922-ben Hágában elhunyt *Schwartzburg Mária* hercegnőnek fia

volt. Mecklenburg-Schwerin Henrik herceg a porosz hadsereg tisztje lett. A hadseregből kilépett, amikor *Vilma* királynővel tartott esküvője előtt hollandi állampolgárságot kapott. Az esküvő napján, 1901 február 7-én *németalföldi hercegi rangot* és nevet, a holland államtanácsban tanácskozási jogot kapott. Házasságából *Juliánna* trónörökös nő származik, aki 1909 április 30-án született.

A *Nemzetközi Vöröskereszt Egylet* egyik alapítója és megszervezője volt, csak nemrégiben választotta meg e társulat díszelnökké és szoros kapcsolatot tartott fenn a *Máltai Lovagrenddel* is, hisz halála után e lovagrendnek származási jogosultsági alapon már csak *egyetlen* tagja él: *Vilmos* volt német császár.

A herceg nemsokára azután, hogy házasságot kötött a hollandi királynővel, általános népszerűsége tett szert. Különös elismerésre talált az 1907 februárjában *Hoek van Hollandnál* történt hajószerecsétlenség alkalmával tanúsított magatartása. A zátonyra futott Berlin gőzhajó utasainak és személyzetének egész sora az ő bátor közbelépésének köszönheti, hogy életben maradt. A herceg a hollandi hadseregben altábornagyi, a hajórajban altengernagyi rangot viselt.

Hendrik herceg Európa valamennyi fővárosában megfordult. *Rendkívül rokonszenvezett a magyarsággal.* Ennek az évnek elején személyesen is ellátogatott *Budapestre* és annyira megszerette a magyar fővárost, hogy elutazását kétszer is elhalasztotta, majd pedig két hónap múlva újra visszatért *Budapestre* és ismét több hétig volt a főváros vendége.

A herceg halála *váratlanul* következett be. Mindössze annyit tudtak róla, hogy rekeszizomgyulladásban szenved, amelyhez bronchitisz járult, de nem gondolták, hogy közvetlen életveszélyben forog. Kedden délután rosszul érezte magát és állapota rosszabbodott. A *királynőt*, aki egy szomszédos palotában tartózkodott, *nyomban értesítették.* Mielőtt azonban férjéhez érkezett volna, a herceg már meghalt.

Magyarország részvéte.

Hendrik németalföldi herceg elhunytá alkalmából a *kormányzó* részvéttáviratot intézett *Vilma* hollandi királynőhöz.

A magyar kormány megbízta a hágai magyar követet, hogy a holland kormánynak tolmácsolja a magyar kormány meleg részvétét.

Kánya Kálmán külügyminiszter megbízta a bécsi magyar ügyvivőt, hogy a Budapesten is akkreditált bécsi hollandi követhöz fejezze ki részvétét.

A temetés.

Hendrik herceg temetése, Hollandia népének mély részvéte mellett, július 11-én folyt le. A herceg többször hangoztatott óhaja szerint nem öltöttek gyászszínt. A halottas kocsit és lovakat fehér lepellel borították be. *Vilma* királynő háromhónapos félgyászt rendelt el.

Hollandi távlovaglók Budapesten.

Az évenként Magyarországon rendezett távlovaglásokon hollandi úrlovasok is résztvesznek, akiket a versenyek sportszerű lefolyása és a magyar vendégszeretet oly meglelégedéssel töltött el, hogy felejthetetlen benyomásokkal hagyták el az országot. Ennek egyik bizonyítéka, hogy a Magyar-Hollandi Bankot legutóbb 30 hollandi úrlovas augusztus 18-iki ideérkezéséről értesítették. Az A. N. V. B.-nek, Hollandia legnagyobb turista egyesületének rendezésében folyik le ez a látogatás. Az e célra alakult külön bizottság, magyarországi képviselőjét, Jan *Vreedét* kérte fel a közreműködésre, aki ezt a feladatot a legnagyobb örömmel vállalta. Szeptember 2-án a hollandi úrlovasok újabb csoportja érkezik Budapestre. Magyar részről a rendezőbizottság élén dr. Eölbey Thyll László áll.

A holland vendégek részére olyan szép programot állítottak össze, amely bizonyosága annak, hogy az idegenforgalmat intéző körök milyen lelkesen vesznek részt az idegenforgalmi propaganda fejlesztésében.

Hollandi levél.

Nem látszik véletlennek, hogy a klasszikus liberalizmus nagy rendszerbefoglalója, Ricardo Dávid, Hollandiából származik: ez az ország eddig Anglia mellett évszázadok óta a legjellegzetesebb szabadkereskedelmi állam volt, tengerentúli áruk és termelvények kapuja s európai elosztó központja. Ha külföldön a szélmalomoknak, csatornáknak, főzelék- és virágos kerteknek, tojásnak és a közismert sajtnak országára gondolnak, gyakran hajlandók a hollandi gazdasági élet néhány tényét figyelmen kívül hagyni. Hollandia 70 millió lakosból álló gyarmatbirodalom, hitelező ország. azelőtt kb. másfél milliárd pengő évjáradékkal, egyike a pénz- és tőkepiac nagy centrumainak, mely ha szerény mértékben is, ipari országgá vált, ahol csak a lakosság 25%-a él a mezőgazdaságból. Az ország gazdasági élete túlnyomóan a világpiac felé irányul és más országok termelvényeinek és piacainak kiegészítésére szorul. A liberalizmus itt — ahol számos nagy cég két-háromszáz évesi fennállásna tekinthet vissza, — nem elmélet, hanem számos nemzedék által követett életforma — tradíció.

A gazdasági világkrízis azokat az alapelveket, amelyeken a hagyományok felépültek, nagyrészt ledöntötte. A rendes fogyaszt-

tási területek vámfalai és beviteli tilalmai, az értékesítési országok dumpingrendszerabályai, az adósországok megakadt kamat- és törlesztési szolgálatai a fizetési mérleget lerontották; a világkereskedelem, mely nem csekély részben hollandi hajókkal és hollandi kikötőkön át történt, az utóbbi esztendőben rendkívül mély színvonalon stagnált. Ennek következményei a hollandi gazdasági életet addig teljesen ismeretlen arányokban érintették, a munkanélküliek száma a foglalkozással biróknak több mint 25%-ára emelkedett, a kereskedelemben a csődök szaporodtak. 1929-től 1933-ig a népjövedelem, a válság nyomása alatt, nem kevesebbel, mint 30%-kal süllyedt.

Mint a legtöbb országban, a kormány Hollandiában is válságtörvényekkel igyekezett az ügyek menetébe beleavatkozni. E törvények — ha más országok ellen irányultak is, — nem offenzív irányúak, ezt a kolóniákkal együtt is kizárja az autarchikus gazdálkodás lehetetlensége, de világgazdasági dokumentumai egy talán csak átmeneti gazdaságstratégiai visszavonulásnak, mely e nyersanyag nélküli országban a legtöbb érdekelt akarata ellen végbemegy. A fizetési mérlegre gyakorolt nyomás fogói között igyekszik az ország egy esztendő óta lehetőleg szilárdan megállni, bármily kicsinyek relatíve erre a lehetőségek. A kormány e célból a külkereskedelem lényeges részei fölött egy sereg ellenőrzési módot biztosított magának, a konkurrens mezőgazdasági termelvények bevitelét korlátozta vagy lehetetlenné tette, rendkívül sok ipari készítményre — mely Hollandiában is előállítható, — bútorra, cipőre, textilárúkra kontingenseket vezetett be, állami eszközökkel lehetővé tette egy óriási technikai teljesítménynek, a Zuiderzee kiszárításának keresztülvitelét és nemrégén ismét — mintegy 125 millió pengő költséggel — további munkaalkalmakat teremtett.

Egészben véve e rendszabályok a merkantil gazdaságpolitikához való visszatérés egy formáját jelentik, mely csak egyik téren mutat fel hézagot, külföldi szakerők bevonása terén. A kormány a kamara elé törvénytervezeteket terjesztett be, amelyek a külföldi munkaerők beözönlését törvényesen gátolnák meg s ezzel a szabadelvű gazdaságpolitika ideiglenes megszűnését a munkapiac autarkijának bevezetésével segítenék elő. Milyen lesz a törvény végső megfogalmazása, az egyelőre nem állapítható meg, annyi azonban bizonyos, hogy a külföldiek elhelyezkedése Hollandiában akadályokba fog ütközni, amíg a munkapiac helyzetében döntő változás be nem következik. Bár e téren már egyes eredményeket elértek, különböző iparágak, mint az építési ipar, a rádióipar és csekély terjedelemben a textilipar is, immár ismét konjunkturális felélénkülésről számolhatnak be, a keresetnélküliek száma az elfoglaltaknak 25.6%-ára szállott alá (azelőtt 28.4%) és a csődök száma az utolsó évben legalább nem szaporodott.